

God zal zeggen; noch in lichtzinnigheid melding van Hem zal maken; noch door ergernissen Zijn Naam zal misvormen; alsmede dat wij niemand in Zijn Naam zullen vervenschen; vooral echter, dat wij niet valsch of tegen Zijn Woord of zonder reden zullen zweren.

181. Wat daarentegen geboden?

Dat wij de Goddelijke waarheid, zooveel wij kunnen, zullen voortplanten; God met woorden en daden zullen verheerlijken; Hem dank zullen bewijzen; Hem zullen aanroepen en bij Hem alléén, waar de verdediging van de waarheid en de eendracht onder de menschen het vordert, zullen zweren.

182. Wat is ergernis?

Het is een verkeerde leer of booze daad, waardoor een ander slechter wordt.

183. Wat is een eed?

Het is een aanroeping van God, opdat Hij getuige zij, dat wij niet de bedoeling hebben om in die zaak te bedriegen, die wij bevestigen; en opdat Hij ons straffe, indien wij zullen bedrogen hebben.

184. Waarom voegt Hij een bedreiging toe aan dit gebod?

Om plechtig te verzekeren, dat de ontheilgung van Zijn Naam behoort tot de zwaarste zonden.

185. Wat is het vierde gebod?

Gedenk den sabbathdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden, en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbath des Heeren, uw Gods.

Op dien dag zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw lastdieren, noch de vreemdeling, die in uw poorten is. Want in zes dagen heeft God den hemel en de aarde gemaakt, de zee en alles, wat daarin is, en Hij rustte op den zevenden dag.

Daarom heeft de Heere den sabbathdag gezegend en dien geheiligt.

186. Wat gebiedt dit gebod?

Dat zekere tijd, vrij van de dagelijksche bezigheden, die dit beletten, toegewezen zal worden aan den publieken eeredienst van de Kerk, waarin de ware leer aangaande God onderwezen en geleerd, de sacramenten recht bediend en gebruikt zullen worden, God aangebeden en openlijk beleden zal worden; alsmede dat aan deze bediening gehoorzaamheid en eer zal bewezen worden, en dat ieder voor zich op zijn plaats zorg zal dragen voor de onderhouding hiervan.

R.

G. B.

LITERATUUR EN KUNST

Een bekroonde roman.

„Zij was en bleef een vreemde“, door Nora K. Smith. — A. W. Bruna & Zoon, Utrecht.

Deze uit het Engelsch vertaalde roman werd bekroond met den prijs van £ 1000, bij een prijsvraag, uitgeschreven onder onderwijzend personeel. Nu kan men over de belangrijkheid van een dergelijke onderscheiding van meening verschillen, en vooral nu de deelname aan deze prijsvraag slechts voor een bepaalde categorie van menschen open stond. Een feit is echter, dat dit boek veel gelezen wordt. In ons land is, slechts kort na de eerste, al een tweede druk verschenen.

En inderdaad, „Zij was en bleef een vreemde“ is in vele opzichten een merkwaardig boek. Nora K. Smith heeft ongetuigelijk talent. Zij schrijft beeldend, en zegt de dingen raak en vlót. De geschiedenis van Zillah Bowker boeit ons tot het einde, en dat is grootendeels te danken aan het feit dat de schrijfster haar milieu zoo door en door met kennis van zaken beschrijft.

Zacharias Bowker brengt, op een stormachtigen avond, in een groot wollen pak een kind van vier jaar mee. Zijn afgebeulde vrouw Sarah heeft dit zonder meer te aanvaarden, zooals ze alles aanvaardt. In het groote, verwarloosde gezin groeit Zillah op. Van opvoeding is geen sprake. De vrouw en kinderen worden door Zacharias van den morgen tot den avond voortgedreven. Zwoegen en ploeteren is het enige in het leven van deze menschen. Als een vreemde bloem groeit Zillah op tusschen de gedegeneerde Bowkers, waarvan Joël, de oudste zoon, de beste is.

En nu is de hoofdgedachte van dit verhaal de levenslange strijd van Zillah om zich aan de Bowkers te onttrekken. Ze trouwt met Joël. Maar ook Joël is niet heelemaal vrij van den Bowker-aard. In haar oudsten zoon moet Zillah tenslotte het karakter van Zach nog weervinden.

Zach is de belichaming van al het kwaad, dat Zillah in haar leven treft. Door zijn schuld verliest ze haar man Joël. En toch blijft ze den weersinwekkenden woesteling verzorgen tot zijn dood. Ze doet dit niet uit liefde, en ook niet uit plicht. En dat is juist het merkwaardige van dit boek. Zillah voelt het als een onontkoombaar noodlot: ik kom nooit van de Bowkers af.

Na den dood van Zach, als Zillah zelf al een oude vrouw wordt, vlamt haar weerzin tegen wat zij het besmette bloed noemt in een laatste aanval geweldig op. Ze sleurt alle bezittingen van den ouden man naar het erf. Zijn stok, zijn kleeren en beddegoed, zelfs het kussen waarop hij gezeten heeft. Ze maakt er een stapel van en steekt het in brand.

Deze laatste scène wordt ons zeer suggestief

beschreven. Door de regels heen trilt de grimmige voldoening van een eindelijk vrijmaking. Als John, haar oude jeugdvriend, Zillah ten huwelijk vraagt, weigert ze. Ze wil nu eindelijk vrij zijn, los van alle familiebanden die haar levenslang gekneld hebben. En zeer eenzaam staat Zillah, aan het slot van het boek.

Aan het begin van dezen roman staat een kort voorwoord van Ds Mackenzie. „Ik vind“, zegt hij, „in dit boek een brok leven, een brok natuurleven. Het is een schepping, waarin iets van de oerkracht van het leven woont. De tragische realiteit van menschenlevens wordt direct gegeven, vanuit den achtergrond van groote menschenliefde.“

Sommige menschen kunnen uit een boek halen wat er niet in zit. Met de laatste woorden van deze aanbeveling kunnen we ons niet vereenigen. Het is geen menschenliefde die Zillah drijft, maar een bitter zich gebonden voelen in onwillige dienstbaarheid. Ze erkent dat zelf meermalen. Men voelt door het heele boek heen dat het niet de bedoeling van de schrijfster geweest is om Zillah te tekenen als een zelfopofferende natuur, levende voor anderen. Neem alleen maar haar houding tegenover de twee van haar vier kinderen, die den Bowker-aard hebben geërfd!

Dit boek is knap en boeiend geschreven, maar het voornaamste ontbreekt er in. En het ontbreekt er zóó absoluut in, dat we het zonder eenige aarzeling a-christelijk willen noemen. In geen van deze levens is een spoor te bekennen van Gods-besef, of zelfs maar van het besef dat er nog iets anders zijn moet dan het aardse bestaan. Men kan deze aan-de-aarde-gebondenheid nu wel „de oerkracht van het leven“ noemen, maar als Christenen belijden wij een andere „oerkracht van het leven“.

Soms, en vooral in de prachtige natuurbeschrijvingen, herinnert dit boek ons aan gedeelten uit Kristin Lavransdóchter. Maar dan zien we tegelijkertijd het essentiële verschil tusschen figuren als Kristin en Zillah. Bij de een na veel zonde en strijd, het zich eindelijk gevangen geven aan Gods liefde. Bij de ander een onwillig worstelen met wat men noodlot noemt. En dat laatste maakt Zillah, bij al haar voortreffelijke eigenschappen van werkkraft, energie en doorzettingsvermogen, toch tot een donkere figuur. En het maakt dit boek, al is het nog zoo goed geschreven, voor ons onaanvaardbaar.

M.

GR. GILHUIS-SMITSKAMP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Is mijn geloof wel echt?

Het prachtige boek van Ds Woelderink over het doopsformulier geeft mij aanleiding om nog eens iets te zeggen over bovenstaande vraag.

Die aanleiding wordt nog te dringender door een brief, die mij juist dezer dagen over deze kwestie bereikte.

De zaak zit zoo.

Daar zijn onder ons menschen, die aldus rede-neeren: „niet ieder, die binnen de Kerk van Christus geboren wordt, behoort wezenlijk tot het verbond“.

Wie daartoe wezenlijk behooren, dat zijn alleen de uitverkorenen.

Om dus rechten te kunnen laten gelden op de beloften des verbonds, moet ik eerst de kentekenen der verkiezing bij mijzelf waarnemen.

Eerst nadat dit is geschied, mag ik de hand op het heil leggen en zeggen: „het is mijn“.

In feite wordt bij zulk een beschouwing de grond voor mijn geloof dus niet Gods verbond, Gods beloften, maar mijn bevinding. Men mag dit niet zoo bedoelen, maar daar komt het toch op neer.

Daartegenover nu staat menigeen, ook in onzen kring, die zegt: „neen, zoo mogen wij het niet zien. Grond voor het geloof kan alléén zijn Gods belofte. Het feit, dat ik sta in het verbond geeft mij ten volle het recht om het heil te aanvaarden.“

Tot zooverre loopt alles goed.

Doch nu komt het.

Zeker, zegt men, gelooven moet ik alleen op grond van de belofte, maar rustig zijn door het geloof, mij verblijden door het geloof kan ik dan eerst, als ik ook zeker ben, dat het geloof, waarmee ik de belofte aanvaard, een echt geloof is.

De broeder, die mij schreef (en hij is daarin de tolk van zeer velen) zegt het aldus:

„Zoo moet de mensch dan, om zeker te zijn van Gods genade, twee dingen weten. Ten eerste, dat God belooft, ten tweede, dat hij die beloften geloof“.

Blijkbaar staat ook Ds Woelderink op dit standpunt. Hij zegt op blz. 172 en 173 van zijn boek:

„Het berust op een dwaling als men meent, dat de aanvaarding van het reformatorische uit-

gangspunt, waarbij men zonder onderscheid de belofte des verbonds op heel het zaad der Kerk, op al de kinderen der geloovigen laat slaan, in lichtvaardigheid moet leiden. Immers de noodzakelijkheid van het geloof, van een waar geloof, waar door de belofte des levens alleen kan omhelsd worden, blijft hier staan en voor het zelfonderzoek en de zelfbeproeving blijft plaats in de prediking, in zooverre in het leven tot openbaring dient te komen, dat het geloof, waarmee men gelooft, niet een dood geloof is, maar een geloof uit de liefdelijke werkende.“

Maar afgewezen met alle stelligheid moet de gedachte, dat de zelfbeproeving het geloof overbodig maakt of een anderen grond des geloofs kan leggen, dan ons in de beloften der goddelijke barmhartigheid gegeven wordt.“

Ik geef toe, dat deze redeneering logisch klinkt en toch schuilt er een groote logische fout in. Zeker, ik zou hiertegen ook aan kunnen voeren, dat men op deze wijze feitelijk alle vastheid en zekerheid weer uit het leven wegneemt.

Men begint met te zeggen: „de grond onze zekerheid is Gods belofte; daarop staan wij“.

Maar dan legt men tusschen zijn voet en die rots toch nog weer het altijd kruisende zand van zijn bevinding omtrent de echtheid van zijn geloof. Dat zand is altijd kruisend.

In de eerste plaats omdat ik altijd de wetenschap bij mij draag, dat ik mij in de waardering van wat ik zie als vruchten des geloofs kan vergissen; in de tweede plaats omdat die vruchten des geloofs ook niet altijd even klaar bij mij gevonden worden.

Daardoor komt het, dat men op deze wijze de zekerheid in zijn leven ondermijnt.

Ook zou ik tegen de door mij zooveel weergegeven zienswijze kunnen aanvoeren, dat daarbij geen rekening wordt gehouden met den aard des geloofs.

Het geloof is zekerheid; niet alléén met betrekking tot zijn inhoud, maar ook met betrekking tot zichzelf.

Wie gelooft, weet dat hij gelooft. Zoodra hij daaraan twijfelt heeft hij opgehouden te gelooven.

Evenals een mensch, die leeft, nooit vraagt (tenzij hij geestelijk abnormaal is) „leef ik wel“, zoo zal de mensch die gelooft, dat ook weten en niet vragen: „geloof ik wel?“

Toch was het mij om deze dingen in dit stukje niet te doen.

Ik wilde nu wijzen op iets anders.

De menschen, die ik nu op het oog heb, zeggen: „niet mag het zelfonderzoek ten doel hebben de kenmerken, die men eventueel vindt, te leggen ten grondslag van zijn geloof; die grondslag zijn de beloften van Gods barmhartigheid.“

Bij zijn onderzoek moet men er dus van uitgaan: „het heil is voor mij, want God heeft het mij beloofd“.

En zóó moet men dan onderzoeken of men nu die beloften wel werkelijk aanneemt, gelooft.

Maar gevoelt men dan niet welke fout men hier maakt?

Die aanvaarding van het verbond, die overtuiging, dat krachtens het verbond de beloften voor mij zijn, wat is dat anders dan geloof?

Daar is toch zeker naast de aanvaarding van het verbond, niet nóg een tweede soort van geloof, waarmee men nu de weldaden des verbonds aanneemt?

Maar daarmee is dan ook het onhoudbare van dit standpunt aangetoond.

Men zou daardoor immers komen tot deze onmogelijke constructie, dat iemand, die bewust uitgaat van het feit, dat de verbondsbeloften voor hem zijn, en dus gelooft, gaaf onderzoeken of hij wel gelooft en ondertusschen toch rustig blijft gelooven, immers, het verbond aanvaarden.

Dat is toch dwaasheid!

Inderdaad, wie éénmaal aanneemt, dat de grond voor ons gelooven ligt in Gods belofte, kan niet blijven vasthouden aan dien vorm van zelfonderzoek, waarvan men onder ons maar geen afstand wil doen.

Voor hem kan er geen andere vraag van zelfonderzoek zijn, dan simpel deze: „geloof je Gods verbondsbelofte?“ Zoo neen, doe het dan nu, zonder uitstel.

Natuurlijk moet ook gevraagd: „leef je zooals het een bondeling betaamt?“ Zoo neen, doe dat dan, want doet gij dat niet, dan komt gij om.“

Maar gewerd blijve die vorm van opwekking tot zelfonderzoek, waarbij de echtheid des geloofs de inzet is.

In dien vorm komt deze opwekking in de Schrift niet voor en past zij niet in het raam van het leven in en uit het verbond.

Ook behoeven wij niet bang te wezen dat wij door van dezen vorm van opwekking tot zelfonderzoek af te zien, de menschen in gevaar zouden brengen van „zelfmisleiding“.

Waar wij getrouw den verbondseisch prediken en er op wijzen, dat ongehoorzaamheid den dood met zich brengt, daar hebben wij gedaan wat wij moeten doen, daar kunnen wij het verder den Heere overlaten, daar zullen onze handen reus zijn van het bloed onzer hoorders, indien zij ooit mochten omkomen.

D. v. D.

III ZI

In de onver-
de kwalen van
treffen ons de
van den winter
niet onmogelijk
een vervallen.
sloten zijn. Te
verlaten hui-
overwegend t

Laten wij tr-
op onze oudje
wolke licht,
samber daglic-
Aldan werkt
in huis. Het r-
houdend gewe-
ratie. Het verz-
ook heel wal-
het woonverh-
met buren en
nieuwe boeke-
dagen soms h-
deren gen l-
huisdieren, er
voor het omg-

Het vervall-
(vers 3 tot 5),
nog alleen ve-
zijn verzwakt
buiten voorv-
armen, de be-
meer zoo flei-
deuren van de
meer voort de
zooals de stee-
wege de doo-
achtigheid, he-
waging en he-
gehele licha-
daarbij ver-
sloten. Er zi-
een verwant
b.v. een nier
de oude van
behulp van
volle kracht,
ziet men hem
of ook hoort
Voor sommij
droevig, dat
voorgevallent
verloft te w-
soms een he-
aan heilgen-

Het verlat-
aanzienlijk b-
een zilveren-
de lamp is s-
gedragen, wi-
deze werd n-
en in den p-
symbolen van
hier wordt v-
rend einde er-
hem zal hter

In deze ge-
vrees des d-
te kampen b-
als een nood-
dood wordt
gemoedsgest-
na dit leven
gewijde Spr-
weten niet v-
des rechtva-
goos die lig-
word tot die
sche vertalin-
fontein des l-
hebben geen
zing, doch v-
hart in hu-

OPVO

Neen, ik h-
ons algeme-
aan haar le-
bedoel ik d-
wijzer aan
Wil men da-
tijd reeds d-
voeren, dan
Is dat bez-
daar versch-
ernst hoore-